Afet Folkloru

Deprem Etrafında Oluşan Halk Bilgisi

Adil Çelik

Afet Folkloru

Deprem Etrafında Oluşan Halk Bilgisi

Adil Çelik

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI SERTİFİKA NU/*Certificate Number*: 82658

ISBN: 978-625-5036-07-0

DOI: 10.5281/zenodo.23591368

Kütüphane Kartı/Catalog in Publication

1. baskı, Umay Yayınevi, v+255 sf., dizin var, kaynakça var, ek görseller yok, Samsun, 2026; 1st Edition, Umay Publishing House, v+255 pages, index included, bibliography included, no images, Samsun, 2026

Anahtar Kelimeler/Key Words

1. Afet Folkloru, 2. Deprem, 3. Efsane, 4. Ritüel, 5. Halk İnancı

THEMA ve BISAC Kodları/THEMA & BISAC Codes

Thema Main and Second: 1. SOC011000 – SOCIAL SCIENCE / Folklore & Mythology, 2. SOC040000 – SOCIAL SCIENCE / Disasters & Disaster Relief

BISAC Main and Second: 1. JHMC – Social & cultural anthropology / Ethnography, 2. RNPG – Natural hazards & disasters

Kitabın bütün yayın hakları Umay Yayınevi'ne aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz. Kitabın bütünü benzerlik ve yapay zekâ tespit yazılımıyla taranmıştır. Çalışmanın bütün hukukî sorumluluğu yazara aittir. All publication rights to this book belong to Umay Publishing House. Without written permission from the publisher, except for academic studies and promotional activities where the source is clearly indicated, the book may not be quoted in part or in whole; it may not be copied, reproduced, or published in any printed or digital medium. The entire book has been scanned using similarity and ai detection software. The author bears full legal responsibility for this work.

Atıf/Cite: Çelik, A. (2026). *Afet folkloru Deprem etrafında oluşan halk bilgisi.* Umay Yayınevi.

Editörler
Doç. Dr. Serkan KÖSE
Dr. Emrah TUNÇ

Kapak-Dizgi/*Cover-Design*:

Umay Yayınevi

Baskı-Cilt / *Printing and Binding:* Saytek Dijital Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

Matbaa Sertifika No/ *Printing House Certificate No.:* 82296

Web Sitesi/ *Web Page*:
https://umayyayinevi.com

E-posta/*Contact*:

umayyayinevi@gmail.com
iletisim@umayyayinevi.com

Adres/Address:

55270, Atakum/Samsun/ Türkiye

Ön Söz

En eski dönemlerden günümüze uzanan süreçte kültür, insan tarafından doğa üzerinde oluşturulmaya çalışılan hâkimiyetin temel aracı olmuştur. İnsanoğlu, doğayı kontrol etme konusunda yetersiz kaldığını düşündüğü anlarda onu anlaşılabilir kılmak amacıyla hikâyeler üretmiştir. Bu hikâyelerin anonim olanları, toplumsal kabulleri temsil gücü açısından özel bir öneme sahiptir. Dolayısıyla herhangi bir toplumun dünya görüşünü anlayabilmek için mit, efsane, destan gibi folklor türlerinin özel bir öneme sahip olduğu bilinmektedir. Bu anonim anlatı biçimleri her ne kadar arkaikmiş gibi bir çağrışım yapsa da içinde bulunduğumuz çağda da gerekli koşulların oluşmasıyla söz konusu anlatıların güçlü bir dolaşım alanı yakaladığı bilinmektedir. Bir afet biçimi olarak deprem, beklenmedik büyük krizlere neden olmasından dolayı ortaya çıktığı coğrafyada bir dizi folklor türünün üretim ve tüketim dinamiklerini tetikleyen bir hadisedir.

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinin ardından filizlenen sözlü kültüre odaklanan bu araştırma, Pazarcık ve Elbistan'da yürütülen derleme çalışmaları sonucunda elde edilen halk inançları ve 129 anonim anlatı örneği üzerinden değerlendirmeler yaparak örneklemin sınırlayıcılığı kapsamında Türk toplumunun depremi ne şekilde kavradığının anlaşılmasına katkı sunmayı hedeflemektedir. Elde edilen bulgular, depremin folklorik bir perspektifle daha kapsamlı biçimde ele alınması gerekliliğine ek olarak folklorun modern kent hayatındaki dönüşümlerinin gücünü ve sınırlarını göstermesi açısından da önem taşımaktadır.

Çalışma, giriş niteliğindeki "Konunun Kapsamı, Önemi ve Yenilikçi Yönü" başlığıyla başlamaktadır. Bu kısımda 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinin toplumsal etkileri ortaya konulmuş ve depremin doğa bilimlerinin dışında sosyal ve beşeri bilimlerin de konusu olması gerektiğine dikkat

çekilmiştir. “Deprem ve Folklor İlişkisine Dair Literatür” başlığında, Batı'da bir asrı aşan bir geçmişe sahip olan çalışmalardan Türkiye’deki araştırmalara uzanan literatür değerlendirilmiş, bu alandaki genel eğilimler, eksiklikler ve yanlışlıklar gösterilmiştir. “Yöntem” bölümünde araştırmanın literatür taramasından saha derlemesine ve metinlerin tasnifine uzanan aşamaları detaylı olarak açıklanmıştır. “Afet Folkloru Kavramsallaştırması” başlığında afet ve folklor ilişkisi teorik bir çerçevede ele alınarak afet folkloru (disaster folklore) kavramının tanımı yapılmış, bir tasnif modeli önerilmiş ve bu bilgi türünün anlamlandırma, baş etme, hatırlama ve hatırlatma işlevleri gösterilmiştir. Bunu izleyen “Mitolojik Tasarımlarda Deprem” ve “Türk Halk Şiirinde Deprem” bölümlerinde, toplumların depreme dair arkaik açıklamaları Türk ve dünya mitolojileri üzerinden incelenmiş, deprem temasının türkü, ağıt, koşma ve destan gibi halk şiiri türlerinde nasıl işlendiği değerlendirilmiştir. Çalışmanın merkezini Pazarcık ve Elbistan’da yürütülen saha çalışmasıyla derlenen malzeme oluşturmaktadır. Derlenen 32 efsane, 96 memorat ve 1 menkıbe olmak üzere toplam 129 anlatı, öncelikle “Sahadan Derlenen Anlatıların Tip Kataloğu Sinopsisi” başlığı altında sunulmuştur. Genel görünümün sunulmasına müteakip “Sahadan Derlenen Anlatıların Künye ve Metinleri” başlığı altında sözlü kültürden derlenen efsane, memorat ve menkıbe örnekleri belgelenmiştir. Anlatıların motif indeksi deprem öncesi, deprem esnası ve deprem sonrası olmak üzere üç ana kategori etrafında hazırlanmış ve “Sahadan Derlenen Anlatıların Motif İndeksi” başlığı altında sunulmuştur. “Depremle İlgili Halk İnançları” başlığında sahadan elde edilen inançlar halkbilimsel bir yaklaşımla ele alınmıştır. “Deprem Etrafında Oluşan Halk Bilgisindeki Süreklilik ve Dönüşümler” bölümünde ise tip ve motiflerin yayılımı karşılaştırmalı olarak çözümlenmiştir. Bu bölümde, depremin ardından üretilen yaşayan anlatıların gelenekten ne ölçüde beslendiği ve modern şehir hayatında hangi dönüşümlere uğradığı gösterilmektedir.

“Sonuç” bölümünde araştırmanın bulguları değerlendirilmekte ve afet folklorunun belgelenmesi, arşivlenmesi ve aktarılması için öneriler sunulmaktadır. Çalışma, yazılı ve sözlü kaynaklara ek olarak dizinin sunulmasıyla sona ermektedir.

Elinizdeki bu kitap, “Depremle İlgili Olağanüstü Anlatılar ve Halk İnançları: Pazarcık ve Elbistan Örnekleri” başlıklı 324K624 numaralı TÜBİTAK Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Yenilikçi Çözümler Araştırma Projeleri Destek Programı projesi kapsamında yürütülen çalışmalar sonucunda ortaya çıkmıştır. Araştırmanın bilimsel bir zeminde yürütülmesine olanak tanıyan finansal desteklerinden dolayı TÜBİTAK’a, kurumsal desteklerinden dolayı Sivas Cumhuriyet Üniversitesi’ne teşekkür ederim. Saha çalışması esnasında derlenen malzemenin kaynağı olan Pazarcık ve Elbistan halkına müşkül durumlarına karşın gösterdikleri harikulade misafirperverlikleri ve sahip oldukları bilgiyi paylaşma konusundaki cömertlikleri için minnettarlığımı belirtmeliyim. Proje kapsamında araştırmacı statüsüyle yer alan Doç. Dr. Serkan KÖSE ve Doç. Dr. Sezen GÜLEÇ’e, ortaya çıkan metni okuyup eleştirilerini paylaşan Dr. Emrah TUNÇ’a teşekkürlerimi belirtmem gerekir. Son olarak, bu kitabın her sayfasını onlardan çaldığım saatlerle yazdığımı bilerek, sabrını ve sevgisini hiç esirgemeyen eşim Deniz’e ve oğlum Basat’a sonsuz teşekkür ederim.

Doç. Dr. Adil ÇELİK
Ekim 2026, Sivas

İçindekiler

Ön Söz •i

İçindekiler •v

Konunun Kapsamı, Önemi ve Yenilikçi Yönü •1

Deprem ve Folklor İlişkisine Dair Literatür •11

Yöntem •43

Afet Folkloru Kavramsallaştırması •55

Mitolojik Tasarımlarda Deprem •77

Türk Halk Şiirinde Deprem •93

Sahadan Derlenen Anlatıların Tip Kataloğu Sinopsisi •103

Sahadan Derlenen Anlatıların Künye ve Metinleri •105

- Efsaneler •105
- Memoratlar •117
- Menkıbeler •150

Sahadan Derlenen Anlatıların Motif İndeksi •151

Depremle İlgili Halk İnançları •163

Deprem Etrafında Oluşan Halk Bilgisindeki Süreklilik ve Dönüşümler •175

Sonuç •211

Yazılı Kaynaklar •219

Sözlü Kaynaklar •241

Dizin •253

Konunun Kapsamı, Önemi ve Yenilikçi Yönü

Bu araştırmanın kapsamı; 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ın Elbistan ve Pazarcık ilçelerinde 9 saat arayla meydana gelen iki büyük depremin toplumda bıraktığı etki ile sözlü kültürde üretilen olağanüstü anlatıları ve bu depremlere ilişkin halk inançlarını sahadan derleyip halkbilimi parametreleri ile değerlendirmektir. Böylelikle Türk halk kültüründe deprem olgusunun nasıl kavrandığının ve toplumsal bellekte ne şekilde muhafaza edildiğinin saptanmasına hizmet etmek amaçlanmaktadır. 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen ve Türkiye'ye ek olarak Suriye, Lübnan, Ürdün, Mısır, İsrail, Irak ve İran'da da büyük etkileri olan iki yıkıcı deprem sonucunda; on binlerce insan hayatını kaybetmiş, yüz binlerce insan evsiz kalmış, dolaylı yollardan milyonlarca insanın hayatı olumsuz yönde etkilenmiştir. Resmi kaynaklardan yapılan açıklamalara göre Türkiye'de bu depremlerden kaynaklı ölümlerin sayısı 45.784'tür (URL1).

Türkiye gibi dünyanın en önemli deprem kuşaklarından biri üzerinde yer alan ve depreme dair acı tecrübelere sahip olan bir ülkede, buna benzer acıları bir daha deneyimlememek için Türkiye'nin depremle mücadelede geliştireceği politikaların bilimsel temeller üzerine inşa edilmesi bir zorunluluktur. Öte yan-

Yazılı Kaynaklar

Açа, M., Ekici, M., Yılmaz, A. M. 2014. "Anonim Halk Edebiyatı", *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*. Editörler: Oğuz, M. Ö. vd. Ankara: Grafiker Yayınları.

Açа, M. 2015. "Meslek Folkloru Araştırmaları Tarihine Bir Bakış", *Uluslararası Türk Dünyası Kültür Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 111-137.

Açа, M. 2023. "Mitik, Epik ve Dinsel Anlatıların Kurgusal Gerçekliğinde Gizlenen Ekolojik Krizler", *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*,13, 585-601.

Akman, E. 2012. "Türk Mitolojisi ve Halk Şiirinde 'Sarı/Kızıl Öküz' İnancı", *Journal of Turkology*, 22(1), 1-16.

Aksoy-Sheridan, R. A. 2007. "Kentte Mitsel Korku: Fısıltı Depremleri", *Millî Folklor*, 19(75), 126-133.

Altun, I. ve Çelik, E. 2015. "17 Ağustos Depremine Ait İnanışlar ve Memoratlar", *5. Uluslararası Deprem Sempozyumu*. Editör: Tok, K. K. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Yayınları.

Altun, I. ve Çınaroğlu, M. 2020. "Tarihin Sonu Olgusu ve Eskatologya Mitleri", *Millî Folklor*, 16(128), 28-40.

Andersen, D. M. 1974. "The Los Angeles Earthquake and the Folklore of Disaster", *Western Folklore*, 33(4), 331-336.

Anohin, A. V. 2006. *Altay Şamanlığına Ait Materyaller* (1. Basım). Konya: Kömen Yayınları.

Arslantaş, N. 2003. *İslâm Dünyasında Depremler ve Algılanma Biçimleri* (1. Basım). İstanbul: Gelenek Yayıncılık.

Aslan, E. 2022. *UFO Mitleri: UFO'lar, Uzaylılar, UFO Dinî Akımları ve Medya Sektörü Üzerine Halk Bilimsel Bir İnceleme* (1. Basım). İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Aslan, E. 2023. "Kent Folkloru Nedir?", *Kuramsal Yaklaşımlar Işığında Kent Folkloru*. Editör: E. Aslan. İstanbul: Çizgi Kitabevi. 49-54.

Bakırcı, N. 2023. "Âşıkların Dilinde Kahramanmaraş Merkezli Depremler", *Kamu Yönetimi Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 4, 25-74.

Baki, Z. S. 2014. *İnternet Folkloru/Netlore Bağlamında Sözlü Kültürün Dönüşümüne Netnografik Yaklaşımlar: Katılımcı Sözlük Örnekleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Balaban, T. 2013. *Amasya Efsane Menkıbe ve Memoratları* (Derleme İnceleme Metin), Yayımlanmamış Doktora Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Barber, E. W., and Barber, P. T. 2012. *When They Severed Earth from Sky: How the Human Mind Shapes Myth* (1st Edition). Princeton: Princeton University Press.

Bascom, W. 2010. "Folklorun Dört İşlevi", *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2*. Editörler: M. Ö. Oğuz vd., Ankara: Geleneksel Yayınevi.

Başaran, U. 2022. "Kültürel Süreklilik Bağlamında Türk Âşıklık Geleneğinde Geçiş/Kırırlma Dönemleri: Tespitler ve Öneriler", *Prof. Dr. Metin Ekici Armağanı*, Editörler: S. Fedakar vd., İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Başaran, U. 2025. "Sivas Efsaneleri", *Sivas Halk Kültürü Araştırmaları*, Editör: Fuzuli Bayat vd. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.

Ben-Amos, D. 2003. "Şartlar ve Çevre İçinde Folklorun Bir Tanımına Doğru" *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar*. Editörler: G. Öğüt Eker vd. Ankara: Millî Folklor Yayınları.

Bendix, R. 1990. "Reflections on Earthquake Narratives", *Western Folklore*, 49(4), 331-347.

Berberian, M. 2014. "Earthquake Folklore and Legends", *Developments in Earth Surface Processes*, Editör: Berberian, M. New York: Elsevier.

Birkalan-Gedik, H. 2024. "Putting Folklore to Use: Reflections on Masal Evi, Halıdere-Türkiye 1999-2000", *folklor/edebiyat*, 30(4/1), 1257-1272.

Black, J. ve Green, A. 2003. *Mezopotamya Mitolojisi Sözlüğü: Tanrılar İfritler Semboller* (1. Basım). İstanbul: Aram Yayıncılık.

Boratav, P. N. 1994. *100 Soruda Türk Folkloru* (3. Basım). İstanbul: Gerçek Yayınevi

Boratav, P. N. 1995. *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı* (7. Basım), İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Bottero, J. 2000. "Kötülük Sorunu", *Antik Dünya ve Geleneksel Toplumlarda Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü*, Editör: Y. Bonnefoy, Ankara: Dost Kitabevi.

Boyer, R. 2000. "Loki", *Antik Dünya ve Geleneksel Toplumlarda Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü*, Editör: Y. Bonnefoy, Ankara: Dost Kitabevi.

Bozkurt, V. 1999. *Deprem ve Toplum: Bursa'da Deprem Olursa Paneli İzleyicileri Üzerinde Uygulamalı Bir Araştırma* (1. Basım). İstanbul: Alfa Yayınevi.

Brunvand, J. H. 1996. *American Folklore: An Encyclopedia* (1. Basım). New York & London: Routledge.

Bulut, M. 2024, "Earthquake in Mythological Narratives", *folklor/edebiyat*, 30(4/1), 1273-1286.

Campbell, J., Moyers, B. 2007. *Mitolojinin Gücü: Kutsal Kitaplardan Hollywood Filmlerine Mitoloji ve Hikayeler* (1. Basım). İstanbul: MediCat Kitapları.

Can, İ (ed). 2020. *Afet Sosyolojisi* (1. Basım). İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Can, Ş. 2025. "Yas, İnanç, Direniş: Yıkımın Ardından Somut Olmayan Mirası Yeniden Düşünmek", *Deprem Sonrası Antakya: Tanıklıklar, Miras ve Gelecek*. Derleyenler: J. R. M. Coelho ve A. M. Beylunioğlu. İstanbul: İstos Yayınları.

Cashman, K. V., and Cronin, S. J. 2008. "Welcoming a Monster to the World: Myths, Oral Tradition, and Modern Societal Response to Volcanic Disasters in Volcanic Hazards, Risks, and Disasters," *Journal of Volcanology and Geothermal Research*, 176(3), 407-418.

Cengiz, A. K. 2024. "6 Şubat Sonrası Hatay ve Hafıza Kaybı", *Antropoloji ve Kültürel Bakış*, 2, 77-79.

Charachidze, G. 2000. "Gürcistan: Dağlı Gürcülerin Dinleri ve Mitleri", *Antik Dünya ve Geleneksel Toplumlarda Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü*, Editör: Y. Bonnefoy, Ankara: Dost Kitabevi.

Clark, C. E. 1965. "Science, Reason, and an Angry God: The Literature of an Earthquake", *The New England Quarterly*, 38(3), 340-362.

Clastres, P. 2000. "Andlar: And Toplumlarının Dinleri ve Kültleri (Güney Amerika)", *Antik Dünya ve Geleneksel Toplumlarda Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü*, Editör: Y. Bonnefoy, Ankara: Dost Kitabevi.

Coelho, J. R. M. ve Beylunioğlu, A. M. (der.). 2025. *Deprem Sonrası Antakya: Tanıklıklar, Miras ve Gelecek* (1. Basım). İstanbul: İstos Yayınları.

Crossley-Holland, K. 2011. *İskandinav Mitolojisi: Viking Mitlerinde Tanrılar, Kahramanlar, Canavarlar* (1. Basım). İstanbul: Say Yayınları.

Çapcıoğlu, İ., Çınar, R. 2023. "İnanç, Dil ve Kültür Ekseninde Depremin Toplumsal Yansımaları", *Afet ve Toplum: İnsan-Doğa İlişkisi*, Editör: A. Kasapoğlu, Ankara: Töz Yayınları.

Çelepi, M. S. 2017. *Türk Halk Kültüründe Rüya* (1. Basım). Konya: Kömen Yayınları.

Çelik, A. 2018. "Türk Toplumunun Sözel Belleğindeki Al Karısı Tasarımları", *Doğaüstü Güçler ve Anlatılar Üzerine İncelemeler*, Editör: A. Ortakcı, İstanbul: Kesit Yayınevi.

Çelik, A. 2020. *Kırgız Arkaik Destanları ve Mitoloji* (1. Basım). Çanakkale: Paradigma Akademi.

Çelik, A. 2021. "Ateşin Mitolojik Kökeni: Türk ve Yunan Mitolojilerindeki Tasarımların Karşılaştırılması", *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 9(27), 304-318.

Çelik, A. 2022. "İnsan-Doğa Bütünselliğinin Türk Mitolojisindeki Kökleri", *Kaz Dağları ve Geleneksel Ekolojik Bilgi*, Editör: M. A. Yolcu, Çanakkale: Paradigma Akademi.

Çelik, A. 2025a. "Mitolojiden Efsaneye Deprem Anlatıları: Kahramanmaraş Örneği", *Millî Folklor*, 148, 53-64.

Çelik, A. 2025b. "Mitolojik Tasarımlarda Deprem", *Çağdaş Yaklaşımlar Odağında Toplum ve Kültür Araştırmaları-IV*,

Editörler: M. A. Yolcu vd., Çanakkale: Paradigma Akademi.

Çelik, A. 2025c. "Mitolojik Bilginin Aktarımı ve Sürekliliği", *Türk Edebiyatı Dergisi*, 621, 30-34.

Çelik, A. ve Özalp, G. 2025. "Folklorik Deprem Anlatılarında Rüya", *7. Uluslararası Toplum ve Kültür Araştırmaları Sempozyumu (10-12 Ekim 2025) Tam Metin Bildiriler Kitabı*, Editör: M. Dinç, Çanakkale: TOKÜAD Yayınları.

Çelik, A. 2026. "Deprem ve Folklor İlişkisine Dair Literatürün Eleştirel Bir Analizi", *Türklük Biliminin İmrençesi: Prof. Dr. Ali Torun'a Armağan*, Editörler: M. Çeribaş, E. Aday, Ankara: Günce Yayınları.

Çelik, A. ve Köse, S. 2026. "Afet Folkloru: Tanım, Tasnif, İşlev ve Anlam", *folklor/edebiyat*, 32(127), 663-682.

Çelik, A. ve Samur, Ş. 2025. "Büyücülük Folkloru", *Folklor Akademi Dergisi*. 8(4), 1061-1079.

Çelik, E., Altun, I. 2021. "17 Ağustos Depremine Ait İnanışlar ve Memoratlar", *XV. International Scientific and Practical Conference*. Editör: E. Abiev vd. Nur Sultan: Bobek.

Çeribaş, M. 2007. "Türklerde Demirciler ve Şamanlar", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. 42, 113-121.

Çevirme, H. 2020. "A Cultural Approach to EarthQuake Coping Strategies: Examples of Turkish Folk Poems And Memorates", *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 13(31), 1073-1087.

Çevirme, H. 2024. "Türkiye'de 2019-2023 Yılları Arasında Sosyal Bilimler Alanında Yazılmış Bilimsel Makalelerde Afet ve Kültür İlişkisi", *TYB Akademi*, 40, 50-72.

Çobanoğlu, Ö. 2000. *Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü* (1. Basım). Ankara: Akçağ Yayınları.

Çobanoğlu, Ö. 2003. *Türk Halk Kültüründe Memoratlar ve Halk İnançları* (1. Basım). Ankara: Akçağ Yayınları.

Çobanoğlu, Ö. 2005. *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş* (3. Basım). Ankara: Akçağ Yayınları.

Dante Alighieri 2020. *İlahi Komedya: Cehennem* (1. Basım). İstanbul: Alfa Yayınevi.

De Vos, F. A. 2018. "Folklor ve İnternet: Netlore", *İnternet Folkloru, Netlore ve Netnografi*. Hazırlayan: M. Ö. Oğuz vd. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Dilek, Y. ve Kahya, Ö. 2023. "Flood and Earthquake as Punishment of Gods in Antiquity", *Journal of Disaster and Risk*, 6(3), 2023, (819-828).

Diktaş-Yerli, G. 2023. "Sosyal Bilimler Alanında Afet Konulu Lisansüstü Çalışmaların Bibliyometrik ve Tematik Analizi", *Afet ve Risk Dergisi*, 6(3), 961-976.

Dorson, R. 2011. *Günümüz Folklor Kuramları* (2. Basım). Ankara: Geleneksel Yayınevi.

Dorson, R. 2014. "Folklor ve Fake Lore", *Folklorun Sahtesi: Fake Lore*, Hazırlayan: S. Gürçayır, Ankara: Geleneksel Yayınevi.

Dölek, İ. 2021. *Afetler ve Afet Yönetimi* (1. Basım). İstanbul: Pegem Akademi.

Duman, M. 2013. "Türkiye'de 2000-2012 Yılları Arasında Halk Bilimi Alanında Hazırlanan Doktora Tezleri Üzerine Bir Değerlendirme", *Millî Folklor*. 99, 159-174.

Dundes, A. 2007. "Fakelore Fabrikasyonu", *Folklorun Sahtesi: Fake Lore*, Hazırlayan: S. Gürçayır, Ankara: Geleneksel Yayınevi.

Dundes, A. 2003. "Halk Kimdir?", *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar*, Editörler: G. Öğüt-Eker vd. Ankara: Geleneksel Yayınevi.

Ekici, M. 2004. *Halk Bilgisi (Folklor) Derleme ve İnceleme Yöntemleri* (1. Basım). Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Ekici, M., vd. 2024. "Anonim Halk Edebiyatı", *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*. Editörler: M. Ö. Oğuz vd., Ankara: Grafiker Yayınları.

Eliade, M. 1991. *Kutsal ve Dindışı* (1. Basım). İstanbul: Gece Kitabevi.

Eliade, M. 2001. *Mitlerin Özellikleri* (1. Basım), İstanbul: Om Yayıncılık.

Eliade, M. 2003. *Demirciler ve Simyacılar* (1. Basım), İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Erdal, T. 2024. "6 Şubat 2023 Depremlerinin Mitik, Teolojik ve Psiko-Sosyal Yansımaları", *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 12/39, 262-284.

Ergin, M. 2004. *Dede Korkut Kitabı 1: Giriş – Metin – Faksimile* (5. Basım). Ankara: TDK Yayınları.

Erhat, A. 2007. *Mitoloji Sözlüğü* (15. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Ersoy, R. 2012. "Halk Bilimi Çalışmalarının Gelişimine Paralel Olarak Alan Araştırması Kavramını Yeniden Düşünmek", *Millî Folklor*, 24(94), 5-13.

Esin, E. 2001. *Türk Kozmogonisine Giriş* (1. Basım), İstanbul: Kabalcı Yayınları.

Evren, F. B. ve Kanlı, İ. 2022. "Folklorun Dijitalleşmesine İlişkin Temel Sorunlar ve Sınırlılıklar". *Millî Folklor*, 17(136), 126-139.

Eyuboğlu, İ. Z. 2004. *Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü* (4. Basım). İstanbul: Sosyal Yayınlar.

Fidan, A. 2020. "Afet, Din ve Toplum", *Afet Sosyolojisi*, Editör: İ. Can. İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Fidan, S. 2017. *Âşıklık Geleneği ve Medya Endüstrisi: Geleneksel Müziğin Medyadaki Serüveni* (1. Basım). Ankara: Grafiker Yayınevi.

Florinsky, I. V. 2016. "Earthquake Lights in Legends of the Greek Orthodoxy", *Mediterranean Archaeology and Archaeometry*, 6(1), 159-168.

Fox, W. S. 1980. "Folklore and Fakelore: Some Sociological Considerations", *Journal of the Folklore Institute*. 17(2/3), 244-261.

Frazer, J. G. 1991. *Altın Dal: Dinin ve Folklorun Kökleri I* (1. Basım), İstanbul: Payel Yayıncılık.

Frazer, J. G. 2020. *Büyük Tufan: Dünya Tufan Mitleri Üzerine Bir Başvuru Kitabı* (1. Basım). İstanbul: Kanon Kitap.

Freud, S. 2021. *Rüyaların Yorumu* (8. Basım). İstanbul: Say Yayınları.

Gergen, K. J. 2015. *An Invitation to Social Construction* (2nd Edition). Los Angeles: Sage Publications.

Girard, R. 2005. *Günah Keçisi* (1. Basım). İstanbul: Kanat Kitap.

Goldstein, K. S. 1983. *Sahada Folklor Derleme Metotları* (2. Basım). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Gonzalez, A., Barlow, D. H. ve Allen, K. 2021. "The Impact of Therapeutic Questioning on Client Outcomes: A Systematic Review", *Psychotherapy*, 58(2), 254-265.

Goody, J. 2013. *Yazılı ve Sözel Arasındaki Etkileşim: Okur-Yazarlık, Aile, Kültür ve Devlet Üzerine İncelemeler* (1. Basım). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Göde, H. A. 2010. *Isparta Efsaneleri* (1. Basım). Isparta: Fakülte Kitabevi.

Gönen, S. 2007. "Tayyimekân ve Tayyizaman Bağlamında Ladikli Ahmet Ağa ile İlgili Efsanelerin Çözümlenmesi", *Millî Folklor*, 76, 173-176.

Görkem, İ. 2001. *Türk Edebiyatında Ağıtlar: Çukurova Ağıtları* (1. Basım). Ankara: Akçağ Yayınevi.

Gulbenkian Komisyonu 2003. *Sosyal Bilimleri Açın: Sosyal Bilimlerin Yeniden Yapılanması Üzerine Rapor* (1. Basım). İstanbul: Metis Yayınları.

Günay, U. 2007. *Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi* (5. Basım). Ankara: Akçağ Yayınevi.

Gürkan, E. S. 2022. *Ezbere Yaşayanlar: Vazgeçemediğimiz Alışkanlıklarımızın Kökenleri* (1. Basım). İstanbul: Kronik Kitap.

Halk Bilgisi Toplayıcılarına Rehber (1. Basım). 1928. Hazırlayan: Halk Bilgisi Derneği, İstanbul: İktisat Matbaası.

Harmancı, M. ve Arıcan, S. 2024. "Earthquake and the Breakdown of Silence: The Trauma-Lamentation Interaction", *Türkbilig*, 48, 330-346.

Harva, U. 2015. *Altay Panteonu: Mitler Ritüeller İnançlar ve Tanrılar* (1. Basım), İstanbul: Doğukütüphanesi Yayınları.

Hesiodos. 2017. *Theogonia - İşler ve Günler* (2. Basım). İstanbul: Türkiye İş Bankası.

Hobsbawm, E. 2006. "Gelenekleri İcat Etmek", *Geleneğin İcadı*, Derleyen: E. Hobsbawm ve T. Ranger, İstanbul: Agorakitaplığı.

Hocaoğlu-Alagöz, K ve Baysal-Yurdakul, N. 2023. "Eskatoloji Mitlerinden Kıyametnâmelere Geleneksel Türk Dünya Görüşünde Kıyamet Olgusu: Dâsitân-ı Mahşer-nâme Örneği", *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 11, 563-586.

Homeros. 2014. *Odysseia* (1. Basım). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Hudson, A. P. 1947. "A Ballad of the New Madrid Earthquake", *The Journal of American Folklore*, 60(236), 147-150.

Hutchinson, H.N. 1908. "Earthquakes", *Folklore*, 19(4), 472-473.

İnan, A. 2000. *Tarihte ve Bugün Şamanizm: Materyaller ve Araştırmalar* (2. Basım). Ankara: TTK Yayınları.

James, W. 1912. On Some Mental Effects of the Earthquake (1906), *Memories and Studies*, Editor: W. James, London: Langmans, Green & Co.

Jannel, R. vd. 2022. "The Human-Made Aspect of Disasters: a Philosophical Perspective from Japan", *Filosofia Revista da Faculdade de Letras da Universidade do Porto*, 39, 147-172.

Jean, G. 2006. *Yazı: İnsanlığın Belleği* (4. Basım). İstanbul: YKY.

Jung, C. G. 2005. *Dört Arketip* (5. Basım). İstanbul: Metis Yayınevi.

Kadıoğlu, M. (2013). *Afet Yönetimi Beklenilmeyeni Beklemek, En Kötüsünü Yönetmek* (1. Basım). İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği.

Kaltenmark, M. 2000. "Krallık", *Antik Dünya ve Geleneksel Toplumlarda Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü*, Editör: Y. Bonnefoy, Ankara: Dost Kitabevi.

Kapferer, J. 1992. *Dedikodu ve Söylenti: Dünyanın En Eski Medyası* (1. Basım). İstanbul: İletişim Yayınevi.

Kara, R. 1994. *Erzincan'ın Gözyaşları (Deprem, Ağıt ve Destanları)* (2. Basım). Erzincan: Erzincan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği.

Karaosmanoğlu, Y. K. 1966. *Sodom ve Gomore*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.

Kasapoğlu, M. A. (ed). 2023. *Afet ve Toplum: İnsan-Doğa İlişkisi* (1. Basım). Ankara: Töz Yayınları.

Kaval, Y. 2021. "Tunceli Halk Kültürü ve İnancında Güneş", *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 27, 278-285.

Kaval, Y. (2024). "Yukarı Fırat Havzası Folklorunda Doğal Afetlerin İzleri", *Türkbilig*, 48, 347-376.

Kaya, D. 1991. *Sivas'ta Âşıklık Geleneği ve Âşık Ruhsatî*. Ankara: Gazi Üniversitesi SBE, Basılmamış Doktora Tezi.

Kaya, D. 2007. "Sivaslı Âşıkların Marmara Depremi ile İlgili Destanları", *I. Uluslararası Kocaeli ve Çevresi Kültür Sempozyumu Bildirileri 10-15 Nisan 2006 Cil I*, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Yayınları.

Kaya, D. 2015. "Dede Korkut'ta, Türk Destanları ve Halk Hikâyelerinde Oğuz Uykusu", *III. Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kongresi Dede Korkut ve Türk Dünyası Sempozyumu: 19-23 Ekim 2015*, Çeşme, İzmir/Türkiye Bildiriler Kitabı. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Kayabaşı, O. A. 2016. "Türk Mitolojisinde Eskatoloji Mitleri", *folklor/edebiyat*, 22(86), 167-180.

Kıran, E. 2025. *Doğal Afetlerin Kültürlerarası İletişim Aracı Olan Gastronomiye Etkileri: Antakya Mutfağı Üzerine Bir Çalışma*. İstanbul Üniversitesi SBE, Basılmamış Doktora Tezi.

Kızıldağ, H. 2023. *Âşık ve Ozanların Dilinden Deprem Ağıtları* (1. Basım). Ankara: Nobel Bilimsel.

Kirshenblatt-Gimblett, B. 2007. "Hatalı İkilikler", *Folklorun Sahtesi: Fakelore*, Hazırlayan: S. Gürçayır, Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Köse, S. 2016. "Mitoloji ve Şiir: Uygulamalı Halk Bilimi Bağlamında Ziya Gökalp'ın Şiirlerinde Türk Mitik Tasarımı", *Prof. Dr. İsmail Çetişli Hatıra Kitabı*, Editör: M. S. Çelepi, Ankara: Akçağ Yayınevi.

Köse, S. 2019. "Türk Kültüründe Baykuş", *Kültür Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 288-301.

Köse, S. 2022. "Batıl İnanç Kavramı Üzerine Eleştiri", *Metin Ekici Armağanı*. Editör: Selami Fedakar vd. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Köse, S. 2026. "Afet, Travma ve Anlatı: Kültürel Bellekte Deprem Memoratları", *Folklor Akademi Dergisi*, 9(2), 171-179.

Kvale, S. 2007. *Doing Interviews* (1st Edition). Los Angeles: Sage Publications.

Kvideland, R., Sehmsdorf, H. K. 1991. *Scandinavian Folk Blief and Legend* (1. Basım). Oslo: Norwegian University Press.

Laçin, H. 2011. *Doğal Afetler Tanrısal Bir Uyarı mı?* (1. Basım). İstanbul: Bilge Karınca.

Ludwin, R. S., Smits, G. J., Carver, D., James, K., Jonientz-Trisler, C., McMillan, A. D., Losey, R., Dennis, R., Rasmussen, J., De Los Angeles, A., Buerge, D., Thrush, C. P.,

Clague, J., Bowechop, J., & Wray, J. 2007. "Folklore and Earthquakes: Native American Oral Traditions From Cascadia Compared with Written Traditions from Japan". *Geological Society*, London, Special Publications.

Mission Archeologique et Ethnologique Française au Mexique. 2000. "Yaratılış", *Antik Dünya ve Geleneksel Toplumlarda Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü*, Editör: Y. Bonnefoy, Ankara: Dost Kitabevi.

Munch, P. A. 2020. *İskandinav Mitolojisi: Tanrıların ve Kahramanların Efsaneleri* (1. Basım). İstanbul: Maya Kitap.

Ocak, A. Y. 2007. *İslam-Türk İnançlarında Hızır Yahut Hızır-İlyas Kültü* (1. Basım). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Ocak, A. Y. 2013. *Türk Folklorunda Kesik Baş* (1. Basım). İstanbul: Dergâh Yayınları.

Oğuz, M. Ö. 2006. "Çağdaş Kentte Mitin Gerçekliği ve İşlevselliği Açısından Marmara Depremi Anlatıları", *I. Uluslararası Kocaeli ve Çevresi Kültür Sempozyumu Bildirileri*. Kocaeli: Kocaeli BBY.

Oğuz, M. Ö. 2009. *Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir?* (1. Basım). Ankara: Geleneksel Yayınevi.

Okutan, A. 2020. *Afetlere Dini Bir Bakış* (1. Basım). İstanbul: Rağbet Yayınları.

Oliver-Smith, A. (1996). "Anthropoliogical Research on Hazards and Disaster", *Annual Review of Anthropology*, 25, 303-328.

Olrik, A. 2003. "Halk Anlatılarının Epik Kuralları", *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar*, Editörler: G. Öğüt-Eker, vd., Ankara: Millî Folklor Yayınları.

Ong, W. J. 2014. *Sözlü ve Yazılı Kültür: Sözün Teknolojileşmesi* (5. Basım). İstanbul: Metis Yayınları.

Ottino, P. 2000. "Madagaskar: Yukarı Yerleşimlerde Madagaskar Mitolojisi ve Andriambahoakaların Siyasal Yönetim Dönemi", *Antik Dünya ve Geleneksel Toplumlarda Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü*, Editör: Y. Bonnefoy) Ankara: Dost Kitabevi.

Ögel, B. 1989. *Türk Mitolojisi Kaynakları ve Açıklamaları ile Destanlar I. Cilt* (1. Basım). Ankara: TTK Yayınları.

Ögel, B. 1995. *Türk Mitolojisi: Kaynaklar ve Açıklamaları ile Destanlar II. Cilt* (İkinci Basım). Ankara: TTK Yayınevi.

Önal, M. N. 2013. *Muğla Efsaneleri (Araştırma İnceleme)* (1. Basım), Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yayınları.

Örnek, S. V. 1971. *Anadolu Folklorunda Ölüm* (1. Basım). Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları.

Örnek, S. V. 2000. *Türk Halkbilimi* (1. Basım). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Özbaş, M. 2010. "Kurtarıcı Kargadan Burnu Pislikten Çıkmayan Kargaya: Türk Halk Anlatılarında Karganın Dönüşümü", *Millî Folklor*, 88, 57-65.

Özdal, A. 2023a. *6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Deprem Memoratları* (1. Basım). İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Özdal, A. 2023b. "06 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremi Ağıt-Destanlarının İşlevsel Analizi", *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 11(11), 390-406.

Özdemir, C. 2023a. "Âşık Tarzı Şiir Geleneğinde Deprem Destanları", *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 10, 230-255.

Özdemir, C. 2023b. "Bir Deprem Destanında Tarihin İzleri: Mürefte ve Civarı Büyük Zelzele ve Yangını Garib Destanı", *Folklor Akademi Dergisi*, 6(2), 560 – 574.

Özdemir, N. 2008. *Medya, Kültür ve Edebiyat* (1. Basım). Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Özmen, F. 2023. "Depremlerin Âşık Tarzı Türk Şiirindeki Görünümü: Kahramanmaraş Merkezli 11 İli Etkileyen 2023 Depremi Örneği", *Turkish Studies-Language & Literature*, 18(3). 1950-1960.

Öztürk, A. O. 1999, "Erzincan Depremleri Üzerine Destanlar", *Millî Folklor*, 39, 141-142.

Parlak, İ. ve Tangün, Y. A. 2021. "Bir Bilme Hali Olarak Komplo Teorilerinin Serencamı: Komplocu Motiflerin Mübadelesi ve Sorumluluk Alma Pratikleri", *Cogito*, 103, 3-6.

Polat, İ. 2020. *Memorat: Yapı, Tasavvur ve Metinler* (1. Basım). İstanbul: Kitabevi Yayınları.

Polat, K. 2005, "Lût Kıssasına Kitab-ı Mukaddes ve Kur'ân Perspektifinden Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım", *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 24, 147-165.

Proust, M. 2025. *Kayıp Zamanın İzinde: Sodom ve Gomorra* (26. Basım). İstanbul: YKY.

Püsküllüoğlu, A. (2003). *Türk Atasözleri Sözlüğü* (1. Basım). Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Radloff, W. 1951. *Sibirya'dan I* (1. Basım). İstanbul: Maarif Basımevi.

Rayman, H. 2001. *Bayburt Efsaneleri*, Bayburt: Bayburt Belediyesi Kültür Yayınları.

Roux, J. P. 1999. *Altay Türklerinde Ölüm* (1. Basım), İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Roux, J. P. 2000. "Kozmogoni ve Kozmografi", *Antik Dünya ve Geleneksel Toplumlarda Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü*, Editör: Y. Bonnefoy, Ankara: Dost Kitabevi.

Roux, J. P. 2001. *Türklerin ve Moğolların Eski Dini*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Roux, J. P. 2005. *Orta Asya'da Kutsal Bitkiler ve Hayvanlar* (1. Basım), İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Sakaoğlu, S. 1980. *Anadolu-Türk Efsanelerinde Taş Kesilme Motifi ve Bu Efsanelerin Tip Kataloğu* (1. Basım). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Sakaoğlu, S. 1989. *101 Anadolu Efsanesi* (1. Basım). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Sarpkaya, S. 2018. "Câmasbname'den Masallara Şahmaran: Türkiye Sahası Masallarında Şahmaran Tipi ve Anlatıları", *Doğaüstü Varlıklar ve Anlatılar Üzerine İncelemeler*, Editör: A. Ortakcı, İstanbul: Kesit Yayınevi.

Seemann, O. 2020. *Yunan ve Roma Mitolojisi: Tanrılar, Titanlar ve Kahramanlar* (1. Basım). İstanbul: Maya Kitap.

Seyidoğlu, B. 2005. *Erzurum Efsaneleri* (1. Basım). İstanbul: Dergâh Yayınları.

Seyidoğlu, B. 2017. *Mitoloji Üzerine Araştırmalar: Metinler ve Tahliller* (Sekizinci Basım). İstanbul: Dergâh yayınları.

Sezgin, R. 2021. "Türk Folklorunda Erkek Dedikodusu", *Yazıt: Kültür Bilimleri Dergisi*, 1(2), 134-156.

Sezgin, R. 2023. "Yeni Bir Halkbilimi Türü Olarak 'Yalan'". *Turcology Research*, 78, 367-376.

Sezgin, R. 2024. "Türk Halk Bilimi Araştırmalarında Dedikodunun Yeri ve Önemi", *Millî Folklor*, 144, 64-75.

Şenocak, E. 2006. "İnsanlık Tarihinde Depremle İlgili İnanışlar ve Marmara Depreminin Eşzamanlılık Boyutu", *I. Uluslararası Kocaeli ve Çevresi Kültür Sempozyumu Bildirileri*, Kocaeli: Kocaeli BBY.

Şimşek, E. 2016. "Türk Kültüründe Kaplumbağalarla İlgili Efsaneler Üzerine Bir Değerlendirme", *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 10, 51-63.

Tanyu, H. 1976. "Dinî Folklor veya Dinî Manevî Halk İnançlarının Çeşit ve Mahiyeti Üzerinde Bir Araştırma", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 21, 123-142.

Tek, A. 2018. "Felâketin Belleği: 66 Varto Depremi ve Etrafında Oluşan Hafıza*", Kebikeç İnsan Bilimleri ve Kaynak Araştırmaları Dergisi*, 45, 145-170.

Tepeköylü, İ. 2016. "Türkiye'de Futbol, Taraftar Olgusu ve Beşiktaş Çarşı Grubu", *Akademik Bakış*, 56, 380-390.

Tezcan, S. Boeschoten, H. 2000. *Dede Korkut Oğuznameleri* (1. Basım). İstanbul: YKY.

Thompson, S.1955-1958. *Motif-Index of Folk Literature: A Classification of Narrative Elements in Folktales, Ballads, Myths, Fables, Mediaeval Romances, Exempla, Fabliaux, Jest-Books and Local Legends. Volume 6.1 Index A-K* (1. Basım). Bloomington: Indiana University Press.

Troll, V. R. vd. 2015. "Ancient Oral Tradition Discribes Volcano–Earthquake Interaction at Merapi Volcano, Indonesia", *Physical Geography*, 97(1), 137-166.

Turgut, S. 2024. *Yıkımdan Umut Çıkarmak: Deprem, Hatay, Dayanışma* (1. Basım). İstanbul: İletişim Yayınevi.

Turner, V. 2018. *Ritüeller: Yapı ve Anti-Yapı* (1. Basım). İstanbul: İthaki Yayınları.

Türkan, H. K. 2023. *Ozanların Dilinden Kahramanmaraş Merkezli Depremler: Hatay Örneği*), Asya Studies, 7(24), 153-180.

Uğur-Çerikan, F. 2018. *Türk Kültüründe Demir* (1. Basım). Ankara: Grafiker Yayınları.

Uğureli, A. 2017. *Kültür ve Mekân Etkileşiminin Halk Bilimsel Çözümlemesi: Türkiye'deki Yedi Uyurlar Mağaraları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

URL1: Türkiye İstatistik Kurumu, "Ölüm ve Ölüm Nedeni İstatistikleri: 2023", https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Olum-ve-Olum-Nedeni-Istatistikleri-2023-53709 Son Erişim Tarihi. 09.06.2025.

URL2: Türk Dil Kurumu, "afet", https://sozluk.gov.tr/?ara=afet Son Erişim Tarihi: 20.06.2025.

URL3: Ekşisözlük, "Güneş Tutulması Deprem İlişkisi", https://eksisozluk.com/gunes-tutulmasi-deprem-iliskisi--642901 Son Erişim Tarihi: 06.03.2026.

URL4: Euronews, "Volcanic Paintings: When Mount Etna Erupts, Some Residents Use the Ash to Make Art" https://www.euronews.com/culture/2024/08/09/volcanic-paintings-when-mount-etna-erupts-some-residents-use-the-ash-to-make-art Son Erişim Tarihi: 20.06.2025.

van Gennep, A. 2022. *Geçiş Ritleri: Tabular, Batıl İnançlar, Büyüler, Ayinler ve Törenler* (1. Basım). İstanbul: Nora Kitap.

Viitanen, W. 1973. "Folklore and Fakelore of an Earthquake", *Kentucky Folklore Record*, 19, 99-111.

Yalçın, A. Sağır, A. 2024. *Bir Yas Etnografisi: Hatay'da Deprem Anlatıları* (1. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Yavuz, M. H. 2013. *Masallar ve Eğitimsel İşlevleri* (1. Basım), İstanbul: Cumhuriyet Kitap.

Yıldırım, N. 2012. *İran Mitolojisi* (1. Basım). İstanbul: Pinhan Yayınları.

Yıldırım, N. ve Arısoy, Ş. 2021. *Sorularla İran Mitolojisi* (1. Basım). İstanbul: Bilge Kültür Sanat.

Yıldız Altın, K. 2020. *Türk Kültüründe Atalar Kültü* (1. Basım). Ankara: Gazi Kitabevi.

Yılmaz, S. S. 2019. "Kültürel Belleğin Aktarımında Vaazların Rolü: Vaaz-Folklor İlişkisi", *Folklor Akademi Dergisi*. 2(3), 387-421.

Yılmaz, Y., Güleç, S. ve Sarıçam, H. 2024. "Posttraumatic Stress Disorder in the Aftermath of the Turkey Earthquake: Exploring the Role of Demographics, Level of Exposure, and Personality Traits", *Anxiety, Stress, & Coping*, 37, 1-12.

Yolcu, M. A. 2025. "The Association of Natural Disasters with Divine Punishment in Traditional Culture", *Çağdaş Yaklaşımlar Odağında Toplum ve Kültür Araştırmaları-IV*, Editörler: M. A. Yolcu vd., Çanakkale: Paradigma Akademi.

Young, K. 2003, "Beden Folkloru", *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar*, Editörler: G. Öğüt-Eker vd., Ankara: Geleneksel.

Yusifova, I. A. 2022. "Written and Oral Evidence of Natural Phenomena in Azerbaijan Folklore", *Studia Humanitatis*, 2, 17-26.

Ziya Gökalp. 1976. *Türk Medeniyeti Tarihi* (1. Basım). Hazırlayanlar: K. Y. Kopraman ve A. İ. Aka, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ziya Gökalp, (2024). "Halk Medeniyeti", *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*, Editörler: M. Ö. Oğuz vd., Ankara: Grafiker Yayınevi,

Zozani, A. 2023. "Arkaik İnsan Davranışı Olarak Doğal Afetin Tanrıya Fatura Edilmesi", *Afet ve Toplum: İnsan-Doğa İlişkisi,* Editör: M. A. Kasapoğlu, Ankara: Töz Yayınları.